

# Verbeterd lichaamstevredenheid bij jongeren met een eetstoornis door een online training op basis van evaluatieve conditionering?

Gepubliceerd: 09-07-2015 Laatste bijgewerkt: 15-05-2024

Het doel is het onderzoeken van de effectiviteit van een korte computertraining om lichaamsbeeld en zelfwaardering te verbeteren in een klinische populatie van jongeren met een eetstoornis. Getest wordt of de interventie effectief is (a) onder...

|                             |                                |
|-----------------------------|--------------------------------|
| <b>Ethische beoordeling</b> | Goedgekeurd WMO                |
| <b>Status</b>               | Werving gestopt                |
| <b>Type aandoening</b>      | Eetstoornissen en -afwijkingen |
| <b>Onderzoekstype</b>       | Interventie onderzoek          |

## Samenvatting

### ID

NL-OMON42288

### Bron

ToetsingOnline

### Verkorte titel

Evaluatieve conditionering ter verbetering van lichaamstevredenheid

### Aandoening

- Eetstoornissen en -afwijkingen

### Synoniemen aandoening

Anorexia Nervosa, eetstoornissen

### Betreft onderzoek met

Mensen

### Ondersteuning

**Primaire sponsor:** Accare, Kinder- en Jeugdpsychiatrie

**Overige ondersteuning:** Ministerie van OC&W, Accare; kinder- en jeugdpsychiatrie

## Onderzoeksproduct en/of interventie

**Trefwoord:** eetstoornissen, evaluatieve conditionering, lichaamstevredenheid

## Uitkomstmaten

### Primaire uitkomstmaten

De belangrijkste parameters van de studie zijn lichaamstevredenheid gemeten met:

- Body Image States Scale (BISS)
- Subschalen zorgen over gewicht en zorgen over lichaamsvormen van de Eating Disorder Examination Questionnaire (EDE-Q)
- Automatische lichaamsevaluatie gemeten met de Impliciete Associatie Test (IAT)

En algehele zelfwaardering gemeten met de Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES).

### Secundaire uitkomstmaten

Daarnaast onderzoeken we het effect van de interventie op algeheel behandelsucces:

- Ernst van eetstoornissymptomen zoals gemeten met totaal score en subschalen lijnen en zorgen over eten van de EDE-Q.
- Sociale aspecten van lichaamsbeeld worden gemeten met de Perceptions of Social Approval for Appearance (PSAA).
- Ideaal lichaamsbeeld wordt gemeten met de the Contour Drawing Rating Scale (CDRS).

## Toelichting onderzoek

### Achtergrond van het onderzoek

Lage lichaamstevredenheid en zelfwaardering zijn belangrijke oorzaken voor het ontwikkelen en in standhouden van een eetstoornis (Stice & Shaw, 2002; Johnson

& Wardle, 2005). Bovendien blijkt lichaamstevredenheid een belangrijke voorspeller voor terugval na behandeling. Recentelijk werd ontdekt dat evaluatieve conditionering via een computertraining leidde tot een verbetering van lichaamstevredenheid en algemene zelfwaardering. Deze training bleek effectief in een gecontroleerde setting onder studentes zonder eetstoornis die een eenmalige training volgden (Martijn et al., 2010). De positieve effecten werden in een tweede studie gerepliceerd onder vrouwen met een hoog risico op het ontwikkelen van een eetstoornis (Aspen et al., 2015). Na de training rapporteerden de vrouwen minder zorgen over hun lichaamsgewicht en lichaamsvormen en meer zelfwaardering. Eén maand en drie maanden na de training waren deze positieve effecten nog steeds zichtbaar. In het huidige onderzoek willen we daarom kijken of deze training helpt om lichaamstevredenheid en zelfwaardering te verbeteren bij jongeren met een eetstoornis.

## **Doel van het onderzoek**

Het doel is het onderzoeken van de effectiviteit van een korte computertraining om lichaamsbeeld en zelfwaardering te verbeteren in een klinische populatie van jongeren met een eetstoornis. Getest wordt of de interventie effectief is (a) onder meisjes met een eetstoornis en (b) als online interventie. Deze innovatieve computertraining is gebaseerd op conditioneringsprincipes en leert deelnemers hun lichaam te associëren met positieve, accepterende sociale feedback. De training is bedoeld als aanvulling op het bestaande behandel aanbod.

## **Onderzoeksopzet**

Het betreft een enkelblind cross-over design. Deelnemers worden random verdeeld over een experimentele en een controle groep. Deelnemers uit de controlegroep krijgen alsnog de verondersteld werkzame training na de bogus interventie. Na afloop van de training zijn er twee follow-up metingen om veranderingen over de loop van de tijd te kunnen volgen.

De interventie zal getoetst worden in 2 (Conditie: experimenteel, controle) x 2 (Tijd: T1, T2) RM-ANOVAs met lichaamstevredenheid en zelfwaardering als afhankelijke variabelen.

## **Onderzoeksproduct en/of interventie**

In deze training moeten deelnemers op foto's van hun eigen lichaam en foto's van andere lichamen klikken, waarbij hun eigen foto's systematisch worden gevolgd door portretfoto's van vriendelijke lachende gezichten. De training bestaat uit 6 sessies van ongeveer 5 minuten en wordt online aangeboden aan jongeren die ontevreden zijn met hun lichaam. In de bogus training krijgen deelnemers dezelfde stimuli te zien als in de experimentele conditie, maar deze worden in blokken van dezelfde categorie aangeboden, waardoor er geen contingentie is tussen eigen lichaam en lachend gezicht.

## **Inschatting van belasting en risico**

Er zijn geen risico's verbonden aan deelname aan de studie. Er is slechts een tijdinvestering van ruim een half uur per meetmoment en het grootste deel van deze meetmomenten kunnen deelnemers thuis uitvoeren via de computer. Er zijn directe voordelen verbonden aan het meedoen met het onderzoek. Pre-klinische studies hebben reeds laten zien dat dit mogelijk een zeer effectieve interventie is om lichaamstevredenheid te verbeteren. Alle deelnemers aan de studie ontvangen (uiteindelijk) de experimentele interventie en helpen bovendien mee aan het vergaren van evidentie, wat toekomstige eetstoornispatiënten ten goede zal komen.

Wanneer de training voor deze groep inderdaad effectief blijkt in het verbeteren van lichaamstevredenheid, wordt de training opgenomen als module binnen het reeds bestaande blended behandelprogramma Smaakk!. Smaakk! is onderdeel van het blended behandelaanbod van het Expertisenetwerk Kinder- en Jeugdpsychiatrie (<http://netwerk-kjp.nl/e-health>), wat betekent dat de interventie gebruikt zal worden binnen een groot aantal kinder- en jeugdpsychiatrie instellingen verspreid over heel Nederland.

## **Contactpersonen**

### **Publiek**

Accare, Kinder- en Jeugdpsychiatrie

Fazantenlaan 1  
Smilde 9422 EZ  
NL

### **Wetenschappelijk**

Accare, Kinder- en Jeugdpsychiatrie

Fazantenlaan 1  
Smilde 9422 EZ  
NL

## **Locaties**

## Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

## Deelname eisen

### Leeftijd

Adolescenten (12-15 jaar)

Adolescenten (16-17 jaar)

Volwassenen (18-64 jaar)

65 jaar en ouder

### Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- Patiënten die in behandeling zijn bij het Centrum voor Eetstoornissen van Accare
- Patiënten geven aan ontevreden te zijn met hun lichaam en hier graag behandeling voor te ontvangen
- Patiënten zijn meisjes die bij start van hun reguliere behandeling gediagnosticeerd met anorexia nervosa, boulimia nervosa of eetstoornis niet anders omschreven
- Patiënten vanaf 12 jaar oud kunnen deelnemen
- Alleen patiënten met een normaal gewicht tot licht overgewicht kunnen deelnemen (BMI aangepast naar de groeicurve, \*adjusted BMI\* van 85 tot 140, dit is overeenkomstig met BMI van 18.5 tot 30 voor volwassenen, Van Winckel & Van Mil, 2001). In het geval van anorexia nervosa betekent dit dat er eerst gewichtstoename heeft plaatsgevonden.

### Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- Niet Nederlands sprekende patiënten
- Jongens
- Patiënten die niet ontevreden (meer) zijn met het eigen lichaam
- Patiënten die obesitas hebben (adjusted BMI > 140)
- Patiënten die ondergewicht hebben (adjusted BMI < 85)
- Patiënten die niet gerandomiseerd willen worden

## Onderzoeksopzet

## Opzet

|                  |                        |
|------------------|------------------------|
| Type:            | Interventie onderzoek  |
| Onderzoeksmodel: | Cross-over             |
| Toewijzing:      | Gerandomiseerd         |
| Blindering:      | Enkelblind             |
| Controle:        | Placebo                |
| Doel:            | Behandeling / therapie |

## Deelname

|                         |                       |
|-------------------------|-----------------------|
| Nederland               |                       |
| Status:                 | Werving gestopt       |
| (Verwachte) startdatum: | 01-09-2015            |
| Aantal proefpersonen:   | 51                    |
| Type:                   | Werkelijke startdatum |

## Ethische beoordeling

|                     |                                                         |
|---------------------|---------------------------------------------------------|
| Goedgekeurd WMO     |                                                         |
| Datum:              | 09-07-2015                                              |
| Soort:              | Eerste indiening                                        |
| Toetsingscommissie: | METC Universitair Medisch Centrum Groningen (Groningen) |
| Afgewezen           |                                                         |
| Datum:              | 19-08-2016                                              |
| Soort:              | Amendement                                              |
| Toetsingscommissie: | METC Universitair Medisch Centrum Groningen (Groningen) |

## Registraties

### Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

## Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

ID: 21454

Bron: Nationaal Trial Register

Titel:

## In overige registers

| Register | ID             |
|----------|----------------|
| CCMO     | NL51113.042.15 |
| OMON     | NL-OMON21454   |